

Naujienu Antroji Dalis

NR. 831

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXII METAI

Dienų skeveldros

1.

Vartau (iš anapus) "Vilniaus šokiadienius", 1965 m. Albumą išleido "Mintis" (taip dabar vadinasi politinių mokslų - propagandos) leidykla. Albume nėra, kaip kituose spaudiniuose, "didžiojo brolio", ir kitų leninizmo - stalinizmo prajovų. Čia veikiama **migdanciai**: visur tylu, visur ramu, nėra komunizmo košmaro, tikėk, kitų tautų skaitytojau, "tarybine palaima", ir tu, Vakarų lietuvi, grįžk "komunizmo statyti".

Propagandinius sumetimus pamirštant, albumas yra gražus, sutelkęs naujų Vilniaus siuletų, naujo senojo Vilniaus veido, iki šiol fotografų dar nepastebėto. Nuotraukos A. Sutkaus ir R. Rakausko. Dailininkas R. Gibavičius. Tiražas — 30.000 egz. Albumas parsivežamas turistų iš Vakarų. Paaškinimai šešiomis kalbomis. Tekstas R. Rakausko. Pasiskaitykite:

"Kur skamba paskutiniai srauniosios Vilnelės posmai, tyliai alsuoja Neris, — šimtmečius arkomis surėmęs, dunkso žilagalvis Vilnius. Legendomis apipintas. Dainomis išgarsintas. Paskaityk jį kaip knygą: aikštę po aikštės, gatvę po gatvės. Išžiūrėk į prasingus jo bruožus, kaip brangaus žmogaus veidą. Ir pamilsi. O išsiskyręs dažnai mintimis grįši čia, kur Vilnelė, Neris..."

"...Kur senamiestis — tarsi gyvas muziejus. Kur kolonų būriai, puosnių bokštų didybė, sustingęs išgrąžintų fasadų džiaugsmas ir liūdesys... Kur, klajodamas jaukiaais skersgatviais ir vingriomis gatvelėmis, gali be galo klausytis žilųjų amžių kalbos. Kur kiekvienas akmuo, kiekviena plyta tyliai pasakoja apie Vilniaus praeitį".

Ir dabar jau šuolis į propagandą:

"Kur, nuėjęs didelį istorinį kelią ir nepailsęs, senasis miestas jaunatviškais užmojais į dar didesnius žygius išsiruosė. Kur vis gilyn į pusyną brenđa baltamūris Antakalnis. Plečias ir jaunėja kiti rajonai. Kur šviesūs, erdvūs daugiaaukščiai baigia išstumti sulinkusius medinukus. Kur kyla nauji institutai, ligoninės, gamyklos... Kur klesti Vilniaus dabartis. Saulėta. Žydyti..."

Čia galima ir sutikti, bet tik iš dalies:

"...Kur studentai, statybininkai, elektrikai, mechanikai, mokytojai, gydytojai, dai-

lininkai, rašytojai, užgydę (?! J. C.) praūžusių karų žaizdas, šviesina savąjį miestą naujomis gatvėmis, protingomis mašinomis, skambiomis dainomis, saulėtomis šypsenomis... Kur dar sunkiai kojomis žemę čiupinėja mažieji gyventojai, didžioji senojo Vilniaus ateitis..."

"...Išžiūrėk į Vilnių, kaip į brangaus žmogaus veidą. Perskaityk jį kaip knygą. Ir mintys nesulaikomai vėl kvies čia, kur Vilnelė, Neris..."

Albumo tekste, be kitų, randama M. Gorkio žodžiai apie Vilnių: "Buvau Vilniuje — puikus miestas! Pašėlusiai originalus". Kadangi tai "didysis brolis" taip tarė, todėl jam okupacinė vyriausybė ir atidavė Vilniuje net 3 skambių vardų gatves, būtent — Pilies, Didžiąją ir Aušros Vartų. Yra Vilniuje buvęs, ir paminklinių lentų išgijęs, bolševikinės žvalgybos steigėjas Dzieržinskis, bet albume jis, vakariečius bemigdant, nutytylėtas. Įdėta paminklinė lenta Leninui, ir dar Leninas, ir dar... Bet mažiau negu kituose spaudiniuose.

Įvade įdėta keletas kitų autorių atsiliepimų apie Vilnių, k. a. J. Vaičiūnaitės

Žiūriu į miestą — jis vienintelis toks savas —

Per šimtmečius žaliuos, aidės, gyvens.

Kaip Putino:

Ir lyg sapne regiu aš Miestą stebuklingą

Pro gotikos vitražų mėlynus stiklus.

Albumas, kaip ir ankstyvesnieji spaudiniai apie Vilnių, turi "vargo", be kita ko, su kulto atstovais, atseit — šventaisiais. Lietuviškame, lenkiškame ir kt. tekstuose bažnyčios "be fasados" — be šv.(entų) vardo. Bet anglų tekste šventieji "iškyla į aikštę".

Vartai žmogus "Vilniaus šokiadienius" ir, ko gero, bepatikėtum, kad jau nebėra žaizdų, nebėra problemų, nebėra "didžiojo brolio" kareivinių tipo daugiaaukščio laužo, kad jau broliai Nasvyčiai, ir V. Brėdikis ir kt. lietuviai architektai nebevaržomai kuria, ką širdis sako, ką lietuviškasis protas diktuoja. Bet pati "Tiesa" gražina žmogų į okupacijos košmarą. Pasiskaitykite štai šį tekstą (cituojama iš "Tėvų Ziburių"):

"...atvirą protesto laišką pasirašo Vilniaus kultūros paminklų apsaugos inspekcijos viršininkas Z. Simanavičius, kultūros ministerijos muziejų ir paminklų valdybos viršininkas J. Glemža, miestų staklas (Nukelta į 2 psl.)

Kapstau savo derželį

APIE POEZIJOS KALBĄ IR ANTANO RŪKO ISTORIJĄ

Ar grožinės literatūros, poezijos veikalą gali vertinti, netaisyti kalbininkas?

Atsimeiname, dar Lietuvos nepriklausomybės atgavimo pradžioje kai kurie mūsų rašytojai tokios teisės kalbos taisytojams nepripažino. Tiesą sakant, tie rašytojai balsą kėlė ne tiesiai prieš pačius kalbininkus specialistus, kiek prieš pakankamo kalbos mokslu neturėjusius arba ir šiaip vienašališkus kalbos taisytojus. Ir tikras kalbos mokslu atstovas K. Būga yra pasisakęs prieš tokius paviršutiniškus grožinės literatūros veikalų kalbos taisytojus, recenzentus.

Jei galima sakyti, kad anokie kalbos taisytojai nebuvo išsiaiškinę ir nesuprato kalbinių priemonių vartosenos, kuri yra skirtinga grožinės literatūros kūriniuose ir šiaip prozos veikaluose, tai ir nevienas rašytojas nesugebėjo paaiškinti, ar grožinės literatūros kūrinyje tesiverčiama vien estetinėmis kalbos priemonėmis, kurios esančios už kalbos mokslu srities ribų, ir tuo būdu kalbininkas esąs ignorantas apie jas kalbėti, juoba jas vertinti.

Tačiau iškilesnieji mūsų rašytojai ilgainiui, jei ne specialiomis studijomis, tai bendra nuovoka priėjo nusistatymą, kad geras rašytojas turi mokėti kalbą, o tikras kalbininkas, norėdamas vertinti grožinės literatūros kūrinių, turi suprasti tokio kūrinių kalbos skirtumą nuo negrožinio veikalų kalbos. Ta prasme dar prieš II Pasaulinį karą "Gimtojoje Kalboje" pasi-

sakė Balys Sruoga (straips. "Rašytojas ir gramatika", pakartotu ir jo "Raštuose" VI, 1957). O patys kalbininkai, kalbos mokslu žmonės, stengėsi geriau susipažinti su kalbine grožinės literatūros bei poezijos veikalų problema. Tuo metu Vakaruose kalbininkų jau kuris laikas buvo tęsiamos šios problemos studijos. Mūsųose to klausimo esmę priminti teko bene pirmam šių eilučių autoriui (plg. jo "Mūsų bendrinės rašomosios kalbos kultūros problema" — 1937 m. Židinys Nr. 12).

Šiuo metu yra arba bent turi būti ir mums aišku, kad lingvistikas turi nusivokti ir apie literatūrinę (grožinės literatūros bei poezijos veikalų) kalbą. Pati literatūrinės kalbos problema uoliai tyrinėjama ypač pastaruosiu laiku; tačiau nemaža kas tebėra čia nepaaiškėję.

Literatūrinė kalba nelaikoma bendrinės kalbos rūšimi. Ir bendrinė, ir literatūrinė kalba turi skirtingus savo uždavinius, skirtingas funkcijas, kurios paveikia ir skirtingų kalbinių priemonių jose pasirinkimą. Tačiau ir literatūrinėje, ypač poezijos, kalboje, kur vyrauja estetinė funkcija, yra tam tikras kalbinių priemonių sluoksnis, kuris nesiskiria nuo bendrinės kalbos. Poezijos kūrinyje tos kalbinės priemonės yra, taip saktant, suaktualinamos; iškeliamos į skaitytojo dėmesio centrą, pagyvinamos, net iškrepiamos, atsiremiant į aną bendrinės kalbos priemonių sluoksnį, ir tuo būdu pasitarnaujama estetiškai (Nukelta į 2 psl.)

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1 psl.)

tybos projektavimo instituto vyr. projekto architektas J. Seibokas, instituto grupių vadovai — A. Nasvytis ir E. Čekanauskas, instituto brigados vadovas V. Baranauskas, instituto mokslinis bendradarbis Vl. Stauskas, architektūros mokslų dr. Ed. Budreika, architektūros mokslų kandidatas A. Tauras, skulptorius G. Jokūbonis ir statybos komiteto skyriaus viršininkas J. Naujokaitis.

Jie praneša vilniečiams: "Vilniaus žemutinės pilies architektoninių ir architektūrinių paminklų draustinyje prie esamo telegrafo pastato projektuojamas didžiulis keturių aukštų pramoninio profilio priestatas. Savo moderniu fasadu jis išėity į Stuokos-Gucevičiaus gatvę, išlėrptų tarp Bonifratų bažnyčios ansamblio, pakliūtų į bendrą Katedros ir jos varpinės aplinkos kompoziciją ir perspektyvas. Tuo pat metu Stuokos - Gucevičiaus gatvę numatoma paversti transporto magistrale, praplatinant ją iki 40 metrų ir nugriaunant visus gatvės vakarinės pusės namus. Vienu ypu suardoma susiklosčiusi kvartalo struktūra, į magistralę atveriami nukapati namų galai ir kiemų vidus. Nugriaunamas namas, kuriame gyveno liaudies rašytoja Žemaitė..."

Praplatinta Stuokos - Gucevičiaus gatvė būtų maždaug tokio pat pločio kaip ir pati Gedimino aikštė. "Tokiu būdu naujoji magistralė optiškai taptų lyg Gedimino aikštės tęsia. Būtų galutinai sudarkyta aikštės struktūra..." Protestuotojų nuomone, ši vieta šiandien yra tapusi pilsos zona, tarnauja kultūriniais vilniečių poreikiams — joje reikia ne didinti, bet sumažinti transporto eismą. Telegrafo pastatą jie reikalauja statyti kur nors kitur: "Be abejo, mūsų laukia kompleksinis Gedimino aikštės — žemutinės pilies rezervato sprendimas, suderinant šiuolaikinius miesto poreikius ir praėties istorijos faktorius. Negalima leisti, kad miesto ryšinių subjektyvūs interesai primestų visos Gedimino aikštės urbanistinei logikai nepriimtina telegrafo priestatą ir užkirstų kelią generaliniams šios aikštės ir aplinkos sutvarkymo darbams..."

2.

Anapus savo kūrybingo amžiaus 60-metį baigia poetas Kazys Inučiūra. Didelis Vilniaus mylėtojas, daug kūrybos Vilniui paskyręs. Tremty vaidinta jo "Vincas Kudirka". Buvęs Sibiro kankinys. Gyvas grįžęs, kiek sąlygos leidžia, dirba vardan to Lietuvos. Čia, linkėdami jam ištvermės ir ilgiausių metų, perspauddiname vieną jo naujausių eilėraščių:

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 8, 1966

Yra pasauly nuostabus kampelis,
Kurį skalauja Baltijos puta.
Taikingas eik — ten pasitiks

darželiuos

Rausvi bijūnai ir žalia rūta.

Esu aš aidas žemės tos.
— Būk sveikas! — tau laukai kartos.
— Būk sveikas! — fabrikai dundės,
Linksmis aidų aidais aidės.
Klausk aidų, klausyk dainų —
Jas atnešiau tau dovanų.

Aš išrašu tau Vilniaus bokštų būrį
Ir Nemuną su Nerimi melsva.
Iš gintaro į tavo veidą žiūri
Gimfinė mano, mano Lietuva.

Esu aš aidas žemės tos.
— Būk sveikas! — tau laukai kartos.
— Būk sveikas! — fabrikai dundės,
Linksmis aidų aidais aidės.
Klausk aidų, klausyk dainų —
Jas atnešiau tau dovanų.

3.

Ir dar kartą Vilniaus temomis,
nesgi anot Balio Šlovingo
jo (Sruogos):

Ten per amžius mus gaivina,
Miestas mūsų Gedimino!
Te per amžius jo šviesa
šviesis Lietuva visa!
Te lietuviai Vilnius bus
Meilės džiaugsmas ir dangus!

J. Cicėnas

APIE POEZIJOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

niam grožinės literatūros kūrinio tikslui. Tad estetiniais sumetimais tokiame kūrinyje tam tikrais atvejais tyčia atsiskiriama nuo įprastinių bendrinės kalbos formų, taikantis prie grožinės literatūros, ypač poezijos veikalo bendrosios struktūros, kurios sisteminė dalimi eina ir veikalo kalba. Anokį skirtumą neigiant, būtų neigiamos ir kūrėjo estetinės kalbinių priemonių galimybės*).

Su šiokiomis mintimis pažvelkime į Antano Rūko "Mano tautos istoriją, lyriką" (Čikaga, 1966), iliustruotą V. Petravičiaus, tiksliau sakant, į to kūrinio kalbą. Paminėsime tik kai kuriuos atvejus, kurių estetiški efektas tačiau nėra vienodas.

Žodyne srityje estetinei funkcijai, be kitko, autoriui čia neretai tarnauja vad. barbarizmai (panaudojami ypač kurio laikotarpio apibūdinimui, tam tikros nuotaikos sudarymui), kaip bromai (psl. 63), dūmas dūmoti (52), palociai (95). Kartais, nors labai fetai, panaudoja ir tam tikras neįpraslines, nekasdienines žodžių darybos lytis, kaip pav. praeičiausia praėitis (42). Kita autoriui būdinga priemone eina lyg ir citatos iš kitų funkcinų kalbų (liaudies dainų...).

Pavyzdžiui (pabraukimai mano):

ismokė žmogų dainas sudėti,
išporinant, išpasakojant apie tai,
kad širdį skauda,

*) Plačiau pasiskaityti literatūrinės kalbos klausimu skaitytojas gali kad ir šiuose veikaluose: 1. Prague School Reader on "Esthetics, Literary Structure, Style. Selected from original Czech by P. L. Garvin. Washington, 1964; 2. Style in Language, ed. by A. A. Sebeok. Cambridge (Mass.), 1960; 3. S. R. Levin, Linguistic Structures in Poetry. The Hague, 1962.

kad nerami jauna galvelė,
kad čiuto - čiutavo jovaras palaukė,
kad vienasyk
mėnuo saulužę vedė anksti
pavasarij. (16).

Arba:

telikusi sena, gaudė dainą, —
kad Vilniaus miestas brukavotas,
kad ašarėlėm išmazgotas. (67).

Autoriui estetinei funkcijai tarnauja ir tam tikra žodžių tvarka, skirtinga nuo bendrinės kalbos. Čia neretai pažymynys eina po pažymimojo žodžio, pvz.

Toliau,
už sulinio svirties baltos,
už namo stogo rusvo,
už sodno margo obuoliais,
lyg juosta, glėbianti aplinkui —
bekraščio miško juoduma... (21).

Jei autorius būtų pavartojęs čia šiaip įprastinę, nepakeistą žodžių tvarką, — baltos svirties ir rusvo stogo, — būtų tomis žodžių samplaikomis reiškiamą vaidinį suprozines, "suautomatines". Mat, nedeklamuojamai skaitomo eilėraščio šių eilučių galo ekspiratorinis kirtis tada kristų ant svirties ir stogo, tuo būdu prieš skaitytoją išskeldamas šiaip bendrinius prozinius vaidinius — "svirtį" ir "stogą". O šią įprastinę prozinę žodžių tvarką pakeitęs, rašytojas tuo pačiu atkreipia skaitytojo dėmesį, o ekspiratoriniu kirčiu pabrėžiamais baltos ir rusvo žodžiais jis sukonkretina, pagyvina "svirties" ir "stogo" vaidinius, išskeldamas jų ypatybes. Be to čia pažymynys po pažymimojo žodžio derinasi su atitinkama kvirtosios eilutės (ir net tolimesnių) struktūra.

Tiek apie kalbines priemones, skirtas šio veikalo poetinei funkcijai.

Kaip jau anksčiau minėta, ir poezijos kūrinyje, jo struktūroje yra tam tikras kalbinių priemonių sluoksnis, kuris nesiskiria nuo bendrinės kalbos, taigi ir turi laikytis tų pačių bendrinės kalbos normų. Tas sluoksnis šioje A. Rūko lyrikoje, apskritai imant, tokių normų ir laikosi. Tik pasitaiko korektūros ir gal rašybos klaidų (iš dalies ir rašybos nenuosaikumų), pvz. juodžiausiaja 8 (turėtų būti: juodžiausiaja), tekejo 15 (tekejo), keršyjo 117 (keršijo), rūžavas 117 (ružavas). Tačiau — čionykščiais mūsų "standartais" — šių klaidų palyginti nedaug.

P. Jonikas

SUGALVOK MAN ŠITAIP

Korsikos saloje žmonės darbo nemėgsta, ypač nemėgsta jo kaimietis Ramunčo.

Vieną dieną Ramunčo nuėjo į pievą apžiūrėti savo nupiauto šieno ir pašakė: — Vakar pailgo; sienas būtina reikia apversiti, kad galėtų išdžiūti. Bet tai reiškia daug darbo...

Grįžęs namo Ramunčo sėdasi ir rašo laišką, o parašęs nuneša jį pašto dėžute. Sekančią dieną jį jo pievą privaziavo visas būrys muitininkų ir atsidėję pradėjo versti kiekvieną šieno pradalgę. Jie ką tik gavę šlapčią lai-

OPEROS "ZALGIRIS" PREMJERA VILNIUJ

Opera naujai perdirbta,
ypač pabrėžiant "draugystę
su rusų tauta"

Vilniaus operos teatras spalio mėnesį rengiasi išleisti scenon naują V. Klovos operą "Zalgirį". Iš rengėjų pasisikymų (Tiesa, rugs. 4) aiškėja, kad "Zalgiris" bus dar rūpestingiau nersunktas rusų uoliai persamąja "tautų draugystės" dvasia, negu anksityvesnioji to paties autoriaus opera "Pilėnai".

V. Klōva sako: "Ir naujoje operoje stiprinam, vystom heroinius — patriotinius motyvus, lietuvių tautos didvyriškumo temą, ypač pabrėždami draugystę su broliška rusų tauta, neapykantą priešui" ... Bene todėl ir pasiguodžia, kad "Juk bene šešetą kartų teko perdirbti libretą mano kūrybos draugui J. Mackonitui. Net ir baigus partitūrą, vėl teko kopiūruoti, taissyti".

Libretistas J. Mackonisi irgi pabrėžia, kad "Ryški, stipri kūrinėje tautų draugystės idėja". Sunku buvę viską aprėpti, todėl "Be abejo, kažkas nukentėjo". Vis dėl to, sako, "Greta didžiųjų epochos įvykių, kūrinyje ryškinaime lyrinę - heroinę liniją. Vytauto sūnų tragediją. Tai įgalina vaizdžiau atskleisti sudėtingus kunigaikščio pergyvenimus, tėvo jausmus ir patriotinę stiprybę, kai jis tautos labui aukoja įkaitais paimtus sūnus. Gal todėl ir pergalės apotezė operoje susijusi su kančia".

Režisierius J. Gustaitis jaudinasi dėl atsakomybės. Ir nurodo, kad "atsakomybė tuo didesnė, kai veikalas istorinis, kai patriotizmo ir tautų draugystės pradai, kovos motyvai turi ryškią analogiją ir su mūsų laikmečio problemom, su revanšistine atmosfera".

Tik dirigentas J. Aleksa neužsimena apie operos nudažymą Kremliuje suplaktais dažais. Sako, kad "Zalgiryje daug puikios melodinės medžiagos, skambūs chorai, spalvingi orkestrai, ryškios personažų (jų tarpe Vytauto, Onos, Jogailos) muzikinės charakteristikos.

Dekoracijas kūrė dailininkas J. Jankus, chorą parengė J. Dautartas.

Šį sezoną numatomos dar trys naujos savų kompozitorių operos — A. Rekašius "Gestantis kryžius" (antirasistinė tema), V. Laurušo "Paklydę paukščiai" (antiemigrantinė tema), V. Palanavičiaus "Dievų miškas" (antinacinė tema, pagal B. Sruogą) — ir R. Žigaičio balefas "Praėjo mergina". Taip pat numatomos dvi klasikinės operos: G. Verdi "Kaukių ballus" ir G. Donizetti "Meilės elekisyras".

ką, kuriame pranešta, kad kažkoks Ramunčo savo siene laiko paslėpęs kontrabandinį tabaką.

CHICAGO SVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARZAS
BUČO DARZAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

JUOZAS POŽERA

IŠ ELNIO ŠIRDIES

Laiškai iš Sibiro

Šis labai įdomus Juozo Požeros laiškas iš Sibiro (to-kių laiškų jis parašė kelis), buvo išspausdintas Vilniaus "Tiesos" Nr. 131. Kokių tikslu Požera buvo nuvykęs (o gal buvo pasiūstas?), — nepaaiškinama.

Vasaros mėnesiais elniams sunku, bet užtat lengviau, jų augintojams. Elnius tuomet prie žmonių varo debesys uodų ir moskitų. Žmonės tais mėnesiais kuria specialius laužus, kurie duoda daug dūmų ir šiek tiek apgina gyvulius nuo įkyrių, skaudžiai gėliančių į akis, šnerves, snukį lendančių vabzdžių. Naktimis gyvuliai ganosi taigoje, o diena išaušus, nevaromi ir nešaukiami, patys skuba, ieško prieglobsčio prie rūkstanių laužaviečių.

Visai kitas dalykas žiemą ir dabar — pavasariui artėjant. Elniams žmogaus pagalba beveik nereikalinga — maistą susiranda patys, nei uodų, nei moskitų nėra ir todėl gyvuliai tolsta nuo žmogaus būsto, išsiosomis savaitėmis ir mėnesiais klajoja po bekrasę taigą. Jei jų nejudinsi, paliksi likimo valiai, tai ilgai elniai vairs laukimais ir niekad jau neprišileis žmogaus, niekad nepaklus jo valiai, nebent tik taikliu šūviu sustabdysi tokį elnią. Todėl elnių augintojai kiekvieną dieną stoji ant plačių, briedžio kailių pamušų medžioklinių slidžių ir sukaria dešimtis kilometrų per neišbrendamus sniegynus, ieškodami nutolusių kaimenių.

Kartu su Afanasijumi ir Anatolijumi šliuožiame slidėmis ir mes. Elnių banda giliame sniege paliko ryškias brydes, kuriomis mes ir sekame baląžin kur per naktį nusidanginusių elnių. Nors plačios medžioklinės slidės gerai laiko paviršiuje, negrimsta, bet eiti vis tiek gana sunku — trūksta kvapo. Nežinau, dėl ko, bet visą laiką mes jaučiame šį sunkumą. Vietiniai tikina, jog šiuose kraštuose jaučiama deguonies stoka. Apie tai mums kalbėjo rimti žmonės, kurių žodžiais netikėti nėra pagrindo. Nežinau, ar tai tiesa, nežinau, ką apie tai sako mokslas, bet kažkokius organizmo sutrikimus mes itinamai jaučiame savo kailiu. Pirmosiomis dienomis mums dažnai nei iš šio nei iš to imdavo lašnoti iš nosies kraujas, beveik visą laiką skauda galvą, tarsi ji būtų suveržta geležiniu lanku, naktimis kankina aštrus kosulys, pusiau realūs sapnai arba fantastiškausi košmarai ir nuolat trūksta oro. Paradoksalu, bet bekrasėje taigoje trūksta oro! Sunku mums suspėti paskui Afanasijų ir Anatolijų, bet šiaip taip kasamės pirmyn, stabtelime minutėlei, atsipučiame ir vėl stengiamės neatsilikti... Ir vėl mane pagauna keistas jausmas. Vėl rodosi, jog realusis pasaulis nyksta, tirpsta, o aš grimzdu į nežinomą pasaką. Netgi rankos ir kojos, rodos, ne mano, o kažkieno kito ir dirba jos be mano žinios.

Pagaliau toluose, tarp plikų maumedžių kamienų, šmėk-

šteli rausvi elnių kailiai. Mes sustojame. Afanasijus su Anatolijumi kažką tariasi, o po to jaunas evenkas vėl leidžiasi slidėmis, suka platų ratą, apeidamas elnius. Mes traukiamės į šalį, tolyn nuo elnių paliktos brydės, nes Anatolijus tuoj pabaidys juos ir jie, aišku, mesis savo išmintu taku.

Taip ir buvo.

Dabar mes neskubėdami, kartkarčiais šūkaliodami, sekame paskui kaimenę ir atsivarome ją iki palapinės. Čia, nukirstame maumedyje, yra iškapotas lovelis, į kurį pripila druskos. Elniai vienas per kitą puola, grūdasi prie lovio, laižo druską, o mes tuo tarpu apstojame juos iš visų pusių, palikdami tik vienintelę spragą, kuri veda pro vartus į didžiulį, kilometro ilgio ir pusės kilometro pločio aptvarą, suręstą iš nukirstų maumedžių, eglų, berželių, tokį aukštą, jog viršū nevisuomet pasieksi, ištiesęs ranką. Apie penketas šimtų elnių beregint atsiduria šitame aptvare ir mums belieka tik užkelti vartus. Tačiau šis aptvaras per daug didelis, kad jame galėtumei sugauti elnius. Jis suręstas kitiems tikslams — teliavimuisi, kuris prasidės pirmomis gegužės dienomis. O mums šiandien reikia elnius gaudyti, į knygas įrašyti jų ausyse įspausčius numerius, nes Afanasijus perima visą senojo Artiomo Kambagerio ūkį. Pats Kambageris taip pat čia. Iš pažiūros niekad jam neduotumei šešiasdešimt penkerių metų — laksto ant slidžių kaip paauglys, balsas jaunas ir skardus, raukšlių nedaug, akys žvalios. Ir vis tik Kambageriui jau šešiasdešimt šešti. Į pensiją išeina žmogus.

Iš didžiojo aptvaro elnius svarome į žymiai mažesni.

Dabar prasideda pati įdomiausia šios dienos darbo dalis — elnių gaudymas mautais. (Mautas — ilga, iš elnių odos pinta virvė, primenanti kaubojų lasą).

Ankštame aptvare elniai suka ratu pagal aukštą tvorą, trypia, prunkščia, dunda po jų kanopomis sušalusį žemę ir, rodos, jog prieš tave kažkokia padūkusi, nesibaigianti karuselė, kuri sumaišys, sutrins, sutraiskys visa, kas tik pakliūs jos kelyje. Ore sušvilpia mestas mautas. Jis krinta kažkur į tirštą elnių būrį, kuris patrakusiai lekia pirmyn, nešdamas su savim viską, net ir tąjį, kurio ragus ar sprandą jau užveržė mauto kilpa.

Mus ypač domina stambus patinas. Jis, jeigu taip galima pasakyti, diriguoja visai kaimenei. Aukštai iškęles savo dailią galvą, jis dairosi, profingomis akimis sekdamas vis siaurėjantį, vis labiau artėjantį žmonių žiedą, o paskui lemiama akimirka metasi į šalį, suranda spragą ir išveda paskui save visą kaimen-

M. ŠILEIKIS

(Lino raiziny)

nę, keldamas mūsų apmaudą. Afanasijus ir senasis Kambageris jau miršta, kažką piktai murma patino adresu. Pyksta ir mažasis Kolia — senojo Kambagerio sūnelis, kuriam neseniai suėjo penkeri metai. Kažkodėl Kambageris jauniausiąją savo atžalą neleidžia į vaikų darželį, vasarą ir žiemą laiko prie savęs taigoje. Ir šią, ypač speiguotą žiemą, vaikas išgyveno su tėvais palapinėje. Kodėl Kambageris taip daro — nežinia, nes apie tai jis vengia kalbėti. Tačiau, man atrodo, jog senasis evenkas turi savus išskaičiavimus. Mat, kiti jo vaikai jau suaugę, dirba įvairius darbus, dar kiti mokosi ir gyvena internate. Se-

nasis evenkas, matyt, nujaučia, jog anie nepaseks tėvo pėdomis, nueis kitais keliais, juo labiau, kad evenkams valstybė teikia pilną išlaikymą, pradedant nuo vaikų lopšelio ir baigiant aukštąją mokyklą. Gal būtų, senasis evenkas puoselėja svajonę, jog jaunylis, iš pat mažens gyvendamas taigoje, prisiriš prie jos, pamils elnių augintojo darbą ir Kambagerių giminę toliau darys tai, ką darė jų tėvai, seneliai ir proseneliai. Šiaip ar taip, bet mažasis Kolia per penkerius savo gyvenimo metus nematė jokio kito žaislo, kaip tik elnius, šunis, kirvi, mautą ir šautuvus. Naudojasi jis šiais dalykais be-

(Nukelta į 6 psl.)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siunčiant

DOVĀNAS — SIUNTINIUS į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

• NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
• NEW YORK, N. Y. 10011 — 108 West 14th St.	CH 3-3005
• BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue	EV 4-4952
• BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue	DI 5-6808
• BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
• SOUTH BOSTON 27, Mass. — 327 West Broadway	AN 8-0068
• BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
• CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6966
• CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street	WA 5-2737
• CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1068
• DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue	VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W.	GL 8-2256
• HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	GL 7-1575
• HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030	246-0215
• IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave.	ES 2-4685
• YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue	RI 3-0440
• LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
• LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street	FO 3-8569
• NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Avenue	BI 3-1797
• NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Avenue	LO 2-1446
• PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street	MU 4-4619
• PASSAIC, N. J. — 176 Market Street	GR 2-6387
• PHILADELPHIA, Pa. 19122, — 1214 N. 5th St.	PO 3-4818
• PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
• SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
• WATERBURY, Conn. — 905 Bank Street	PL 6-6766
• WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street	SW 8-2868

MIRĖ SENIAUSIAS PASAULYJE ŽMOGUS

Užkaukazyje gyvena sveikiausi ilgaamžiai žmonės

Nuotrauka LIFE

Šio rugsėjo 28 dieną Azerbeidžane miręs tariai-
mai 161 metų amžiaus širali Muslimovas, pripa-
žintas seniausiu žmogumi pasaulyje.

UPI pranešė iš Maskvos, kad praeitą savaitę, trečiądienį, rugsėjo 28 d., Užkaukazės kaime Barzavo, Azerbeidžano respublikoje, mirė farmeris širali Muslimovas, pripažintas seniausiu žmogumi visame pasaulyje, išgyvenęs 161 metus amžiaus, kaip sovietinė propaganda skelbia, nors ir prileisdama, kad galėjo būti vienu kitu dešimtmečiu perdėta.

Muslimovas baigė savo dienas dirbdamas pilnas darbo valandas kaip sargas sovietiniame kolchoze, į darbą jodamas ant asilo arba eidamas pėsčiomis stambiais kalnų šlaitais kasdien po daugiau kaip 5 mylias.

Paskutinio savo sūnaus tėvu jis patapęs būdamas 130 metų amžiaus. Jo žmona Chatuma Chanum, šiandien 90 metų amžiaus, sako kad ją veddamas Muslimovas buvo jau 110 metų amžiaus. Dvi jo dukterys tebegyvena, bet 21 jo vaikai mirė anksčiau už tėvą. Jis turėjo 23 sūnus ir dukteris ir apie 200 vaikų vaikų ir vaikų vaikų vaikų. Doktorai nustatė, kad būdamas 160 metų amžiaus jis turėjo "rautėlio širdį, 70-72 pulsą ir kraujo spaudimą, kokį normaliai turi 30-40 metų amžiaus jauni žmonės. Mirties priežasties Tass nepaskelbė.

Amerikos žurnalas "Life" buvo į Azerbeidžaną nusiuntęs savo specialų reporterį-fotografą Peter Young, kurio reportažas su foto nuotraukomis buvo atspausdinti to žurnalo rugsėjo mėn. numeryje.

Peter Young pats patyrė, kad Muslimovas turėjo pasportą, kuriame parašyta, kad yra gimęs Barzavu kaime 1805 metais. Pasportas jam išduotas pasiremiant maža vario lentele, kuri buvusi atlieta ir ingraviruota jam gimus, su lenteleje atžymėta gimimo data. Deja, paklausus lentelės, pasirodė, kad lente-

lė yra dingusi. Jis nė vienos dienos nebuvęs susirgęs. Jo maitinimas susidėjo iš saldžios arbatos, jogurto (rauginto kumelės pieno), ryžių sriubos, virtos mėsos, avių pieno ir šviežiaus vandens. Nors apie tai, ar Muslimovas "nugerdavo", korespondentas nieko nemini, bet toliau savo reportaže apie 120 metų senį Kut Zantaria ir jo 125 metų amžiaus kaimynę Lasuria Chaff jis rašo:

"Zantarijo kaimyne, Lasuria Chaf (Khfaf), judri maža 125 metų amžiaus moterėlė, kuri pernai nurinko daugiau kaip toną arbatos lapų, pasakė, "Man gaila tų jaunų žmonių, kad jie taip anksti miršta. Aš beveik visų savųjų netekau, išskiriant Tartuką. Tartukas, jos 78 metų amžiaus posūnis, tuo metu buvo išėjęs laukan pasemti šotį namų darbo vynu iš molinio indo, įleisto į dumblą (mud) kieme. Sugrįžęs jis pripylė senutei stiklinę ir padėjo jai užsidegti cigaretę. "Tartukas tebebuvo 3 metų, kai aš ištekėjau už jo tėvo", prisiminė Lasuria. "Aš tada buvau 50 metų amžiaus".

Kita 103-metė moteris, Elen-tija Bakuradze, Ambrolauri kaime, centriniame Kaukaze besėdinti po vynuogių krūmu, paval-

giusi pusryčius iš konjako, viščiukų cechochbili, chvanckara vyno ir naminio sūrio.

Staiga atsigrėžusi į savo svečią ji prisipažino, "Man jau gana. Paskutiniai iš mano trijų dukterų mirė praeitais metais. Aš irgi noriu mirti". Bet kiti, už ją senesni, visiškai nerodė tokio noro. Jau minėtasis Kut Zantaria mulu raitas jodamas ir juokaudamas atsakė Life korespondentui: "Giltinė mūsų bijosi! Ta senė mūsų neįstengia įveikti!"

Artėjo jų tautinė šventė ir 115 metų amžiaus dainininko Teb Sarmato bakužėje moteris išsijuosusios ruošė vištą valakiško riešuto padaže, namų darbo sūrį, tirštą raudonų pupų smarkiai užprieskointą viralą, stambią kukuruzų duoną, riebios kiaušienos luitus, kornų miltų tešlainius ir visą sandėlj namų darbo Izabelės vyno bei iš Gruzijos vynuogių darytą vodką, vadinamą "čača".

Nors Kaukazo seniai nepasiduoda mirčiai, bet jie mirti nesibijo, rašo Peter Joung. Kai miršta, tai, kaip pasakoja tie, kurie yra daug kartų matę, jie miršta ramiai ir be skausmų. Vienas Suchumo daktaras pasakė: "Jie sėdi savo lovose, kaikada po kelėtą dienų, ir pagaliau, visiškai sveiko proto tebebūdami, jie užminga".

Pranešimą apie širali Muslimovo mirtį UPI papildė jo tariamais pasisakymais. Klausiamas, kaip jis taip ilgai išgyveno, vieną sykį jis atsakė, jog

už tai esąs "dėkingas Alachui ir sovietų valdžiai", kitą kartą, dėlto, jog turėjo daug vaikų ir gerybą būdą", dar kitą kartą, kad dėka švariam orui, geram vandeniui ir griežtam susilaikymui nuo alkoholio ir rūkymo. O geriausiai pasakė apie jį populiarius anekdotas.

Sovietų spaudai ir radijui paskelbus apie seniausią pasaulyje žmogų, į Užkaukazį nuskubėjo būriai reporterių, ilgo gyvenimo tyrimo instituto mokslininkai bei įvairūs pareigūnai. Visi puolė prašydami papasakoti apie savo jaunas dienas.

Senis, atsikosėjęs ir kiek palaukęs, pradėjo:

— Kada įvyko didžioji spalio revoliucija...

— Seneli, apie tai vėliau, tu pirma papasakok apie savo jaunystę! — vienu balsu šaukė laikraštininkai ir jaunimas.

Senis vėl pradėjo:

— Kai įvyko didžioji spalio revoliucija...

Gausiai susirinkusieji jį tuoj nutraukė šaukdami:

— Tu vis ne apie tai! Mes tą jau šimtą kartų girdėjome. Tu mums, jauniems pasakok apie savo jaunystę!

Senis supyko:

— Aš jums juk ir noriu tuos laikus nušviesti, betgi jūs neleidi man papasakoti. Taigi, kada įvyko didžioji spalio revoliucija, tada Rusijoje prasidėjo tokia paleistuvystės namo tvarka, kuri taip viską sumaišė, kad ir man tada prirašė nereikalingų 100 metų...

IRGI, MAT, RECENZAVO...

ALFONSAS GIEDRAITIS

Los Angeles mieste gerų katalikų leidžiamas iliustruotas mėnraštis Lietuvių Dienos (rugsėjo mėn.), neva tai recenzavo Londone išleistą Antrąją Pradalgę.

Recenzijos rašėjas, nejausdamas literatūrinės atsakomybės ir nesilaikydamas etinio bešališkumo, elgėsi grynai privatiškai, kaip savo kieme: kas jam prie širdies — paminėjo, kas ne — praleido; dar išreiškė nepasitenkinimą, kad metraštyje medžiaga sudėta autorių alfabetine tvarka. "Norėtuosi, kad leidinys būtų suredaguotas, o ne kartotekos tvarka sudėtas" (O! Mes žinome, kaip Brazdžionis redagavo Tremties Metus!.. A. G.).

Na, tiek to, dėl demokratinų principų sumiekinimo mes dar galime nutylėti. Tačiau, negalime praleisti melo ir provokacijų. "Labai trūksta rašinių apie mūsų laisvojo pasaulio lietuvių literatūrą, jos padėtį, problemas ir apžvalgą". Tai grynas melas. Jurgis Gliuda (178 201 psl.) davė lietuvių Literatūros dviejų dekadų, 1945—1965, išsamią analizę. Taigi, daugiau, negu reikėtų. Tas rašinys atstoja viską: padėtį, problemas ir apžvalgą.

O dabar tebūnie man leista pacituoti to rašėjo tariamos recenzijos keturiolika paskutinių eilučių, kurios atrodo, pašvęstos išprovokuoti patį Pradalgę (Nukelta į 5 psl.)

KALĖDINĖS DOVANOS

PASIEKS GREIČIAUSIAI JŪSŲ ARTIMUOSIUS LIETUVOJE, JEI SIŪSITE JAS PER

CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.

220 South State St., Telef. WA 2-9354

arba

2618 West 63rd St., Telef. WA 5-2466

MŪSŲ TURIMAS YPATINGAI GAUSUS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ PREKIŲ IR MŪSŲ PATARIMAI PALENGVINS VERTINGŲ SIUNTINIŲ SUDARYMĄ, ATSLANKYKITE PAS MUS IR VIETOJE ĮSITIKINKITE.

Mes mielai priimame ir išsiunčiame siuntinius, sudarytus iš siuntėjų nuosavų daiktų ar maisto produktų.

Per mus galite užsakyti ypatingas dovanas — automobilius, šaldytuvus, motociklus, televizorius ir kitokius daiktus bei maisto produktus.

REIKALAUKITE IŠ MŪSŲ NAUJUS KATALOGUS BEI MUITŲ SĄRAŠUS.

GARANTUOTĄ SIUNTINIŲ PRISTATYMĄ ATLIEKAME JAU NET 19 METŲ.

IRGI, MAT...

(Atkelta iš 4-to psl.)

dalgių redaktorių. Štai, kuo ta "recenzija" baigiama:

"Metraščiui, atrodo, stengiasi apimti visus mūsų rašytojus, nežiūrint literatūrinio stažo, ideologijos (kas katalikams nelabai luxus. A. G.) bei meninių linknių skirtumo; bet jam trūksta ryšio su gyvenimu — skaitytojas nieko nesužinos apie rašytojų organizaciją, veiklą, darbus metraščio datos metais. Apžvalgų ir kronikos pasigedome pernai, jos nėra nė šimet. O reiktų: apie konkursus, premijas, literatūros vakarus, apie literatūrą periodikoje, pagaliau metų knygas, duodant bent jų bibliografiją".

Jeigu šiuos visus reikalavimus Antrosios Pradalgės redaktorius būtų išpildęs, tai būtų išjęs jau nebe literatūros metraščiui, bet kronikinis žurnalas, panašus į anais laikais Liudo Girso redaguotas Literatūros Naujienas, tik su didesniu kiekiu kūrybos pavyzdžių.

Eininis grožinės literatūros mėgėjas, be abejojimo, nusistebėjo, kaip Lietuvių Dienų redaktorius išspausdino tokius pageidavimus, pagal kuriuos jo paties redaguotuose Tremties Metuose nėra su žiburiu tokios medžiagos nėra... Cha, cha, cha!!!

Metraščio sąvoką aiškiai nuskaido 1936 metais "Ryto" B-vės, Klaipėdoje, išleistas Tarptautinių žodžių žodynas, kurio 44 psl. skaitome: "Almanachas (lot.), senovėj tai buvo kalendorius, dabar kurių nors raštų rinkinys (tik ne kronikų, apžvalgų ir t. pan. A. G.)". Tokius pat aptarimus duoda Lietuvių Enciklopedija ir Dabartinės Lietuvių Kalbos žodynas. Tą gerai žino Lietuvių Dienų redaktorius, kuris Tremties Metuose kronikos nėra apžvalgų nespausdino. Tačiau, mielu noru įtaigoja tą padaryti Pradalgių redaktoriui (o gal jis ir paklausys tos "recenzijos" patarimų?) š kad tuo sumažinus metraščio vertę ir, po to, kitais metais vėl panašia recenzija iškėlus, pačių rekomenduotas ir jau teisėtai pagrįstas, neigiamybės. Čia ir slypi klatinga provokacija, teoretiškai nesiderinanti su krikščioniška etika.

Lietuvių Dienom primename, kad Antroji Pradalgė išleista ne rašytojam, bet skaitytojam, kuriems nesvarbu apie rašytojų organizaciją, veiklos apžvalgą, kronikas bei jų ideologinius monopolių ir kitokių formų "garbėtroškines fanaberijas"... Kam reikia, apie tai sužino iš periodinės spaudos. Metraštyje autorių kūriniai negali būti maišomi su korespondencijom ar kronika.

Lietuvių Dienų redakcijai labai patiko Pirmosios Pradalgės leidėjų pasisakymas, viliantis, kad metraščiui pavyks išleisti "metai po metų, kol Nidos kny-

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, OCTOBER 8, 1966

A. ROKŠTELĖ

(Iš parodos Čiurlionio Galerijoje)

"Ant liepto"

gų klubo pareigas perims pajėgesni leidėjai" ... Atseit, — mes, su daugumai taikomu ganytojišku botagu, žymiai tobuliau suredaguotume, nesilaikydami demokratinės alfabeto tvarkos!...

Žinoma, jeigu tai priklausytų nuo dydžio ir jėgos, tai dramblis kiškį pagautų.

◆ Kauno politechnikos Institute rugsėjo 9 ir 12 d. buvo pagerbti 60 metų amžiaus sulaukę mokslininkai: chemijos profesorius Jonas Janickis ir architektūros katedros vedėjas docentas Adolfas Lukoševičius. Abu moksliniam darbui pasirengę Lietuvos nepriklausomybės laikais.

DIALOGAS

Kavinėje du filosofai diskutuoja gilius egzistencijos klausimus. Vienas ir sako: "Pastebėjau, kad pasaulyje gerų žmonių yra daug daugiau negu blogų". Antras atsako: "Dėlto, kad gerą nuduoti yra daug lengviau".

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI "NAUJIENAS"

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ — DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI
ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNEŠPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1530 Bedford Avenue, Brooklyn 16, N. Y.

Tel. IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma — skyriai atidaryti kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	307 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE,	—	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3980
SO. BOSTON, MASS.	396 WEST BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 10, N. J.	1152 DEUTZ AVENUE	—	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVENUE	—	381-8997

IŠ ELNIO...

(Atkelta iš 3 psl.)

veik kaip suaugusieji. Ir dabar jis savo rankutėse laiko mautą, sėlina prie stambaus patino, kažką nesuprantamo ir pikto marmėdamas panosėje. O stambusis elnias, atrodo, skaito žmonių mintis, permato jų kėslus ir lyg oru pasileidžia išilgai aptvaro. Iš tiesų, atrodo, gyvulys ne bėga, o skrenda oru, tik kartas nuo karto kanopomis liedamas žeme. Vienoje vietoje jis stablėli. Aptvaras ten siek tiek žemesnis ir, rodos, elnias svarsto, ar ne čia kartais kelias į laisvę. Mes rėkiame visa gerkle, bėgame prie jo, nes dar akimirka ir jis tikrai liuktels per tvorą, išsiveddamas paskui save visą kaimenę. Akimirka, tik vieną akimirka elnias sudelsia, neryžtingai trypdamas vietoje, bet toji akimirka viską nulėmia. Aš matau, kaip išsivyniodama oru skrieja mauto virvė ir krinta ant stambiojo patino galvos. Gyvulys šoka priekin, virvė tą pačią minutę užsiveržia, bet elnio nesulaiko. Jis šuolia lekia pirmyn, paskui save tempdamas mažąjį Kolia. Berniukštis apvynioja mauto galą apie ranką, lakosi, nepaleidžia, kojytėmis spiriasi, bet elnias jį neša neatsitrenkdamas į medžius ir kelmus, kurių čia gausybė, mažasis Kolia skrieja palei aptvarą, savo skardžiu vaikišku balsu keikdamas elnią. Mes matome, kaip berniukščio koja į kažką atspiria, vaikas vienu akimirksniu išsitiesia, pakyla aukštyn ir jau paknopstomis velkasi paskui įtemptą mauto virvę. Nežinia, kuo viskas baigtusi, jeigu ne Anatolijus. Jis bėga elniui už akių ir, kai šis lekia pro jį, suspėja sugriebti virvę. Pats įsirežia, šoka už maumedžio, prispausdamas prie jo kamieno mautą... Šekundė, antra, trečia ir stambus patinas verčiasi per galvą, pašoka, bando veržliu šuoliu nutraukti virvę, bet ir vėl verčiasi kūliu per galvą. Tuo tarpu Anatolijus prišoka prie jo, greitai aplink beržo kamieną apvynioja mautą ir taip suveržia, jog elnio snukis atsiremia į baltą medžio tošį. Kažką nesuprantamo šūkaliodamas, gyvas ir sveikas, bėga ardyn mažasis Kolia, ir aš matau koks didelis džiaugsmas šviečia jo tėvo akyse. Senasis evenkas savąja kalba pusbalsiu teišitaria vienintelį žodį sūnui. Aš manau, jog lietuviškai tai turėtų reikšti "šaukuolis" arba kažkas panašaus.

Stambusis patinas, pasirodo, neženklintas. Nė vienoje ausrėje nėra žymės, liudijančios, kad kada nors jis būtų pabuvojęs žmonių rankose.

— Keturmetis, — nustato jo amžių senasis Kambageris.

Matyt, tai vienas iš tų, kurie atsiranda po to, kai laukiniai elniai jėga atmuša prijaukintas patelas ir išsivaro jas toli į negyvenamus taigos plotus, kur patelės vėliau ir atsiveda tokius štai laukinius žvėris.

Taip, mažasis Kolia kitokių žaislų nėra matęs.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 8, 1966

Karys Tex Pearson skuta vien tik su peiliuku barzdai skutsi savo draugą Lynn S. Keesler Vietnamo demilitarizuotoje zonoje.

Tėvas kažkur jį pasiuncia ir berniukštis neužilgo sugrįžta, nesdamas rankose didžiulį medžio gabalą, savo formomis primenantį kultuvę, kuriomis lietuvių moterys velėja žlugtą. Skirtumas tik toks, kad ši kultuvė žymiai didesnė ir sunkesnė. Sveria ji ne mažiau kaip penkis kilogramus, ir mažasis Kolia tempia ją pūškuodamas, sukaitęs. Senasis evenkas pariša šitą kultuvę patinui po kaklu, o paskui paleidžia jį. Elnias metasi pirmyn, bet nukarusi kultuvė kartą, antrą, trečią skaudžiai dažu priekinių kojų kelius, ir laukinis gyvulys, nieko nesuvokdamas, sustoja. Šitaip jis vaikščioja su kultuve po kaklu tol, kol žmonės jos nenuims. O nuims tik tada, kai elnias apsisiras su žmogumi, nesibaidys, pamatęs jį, prisileis ir nesipriešins kinkomas ar užsėdamas raitomis. Ir dabar Kolia turės dar vieną užsiėmimą — kiekvieną dieną jis galės pratinti elnią, išnešdamas jam plūtą duonos arba žiupsnelį druskos.

Taip, kitokių žaislų mažasis Kolia nėra matęs.

Jis ir vėl griežia savo mautą, vėl kartu su suaugusiais aptvare gauda elnius. Į dienos pabaigą vėl sučiumpame jauną patiną, kuris nepaženklintas jokių ženklų, šitas nerašomas į jokias knygas. Jis bus suvalgytas, kaip "aukščiausiojo" mums pasiūsta dovana, nors, reikia pasakyti, jog evenkai netiki nei dievu, nei velniu. Jie tiesiog džiaugiasi, kad kažkur kažkada gimė šis jaunas elnias ir nežinia kodėl ir kaip prisiplakė prie kaimenės.

Ypač džiaugiasi mažasis Kolia. Aš nesuprantu, ką jis švėbeldžiuoja, ko jis taip džiūgautja, nes mėsos tėvo palapinėje dar netrūksta. Nejaugi berniukščini tokį džiaugsmą kelia būsimasis reginys? Nevaro jo senasis Kambageris šalin. Berniukštis musitveria elniui už ausų, o tėvas vienu taikliu smūgiu suvaro peilį iki pat kriaunų elniui į viršugalvį. Kartu su suaugusiais, vaikas tempia negyvą elnią prie palapinės, padeda nulupti kailį, išdarinėti skerdieną. Aš žiūriu į mažąjį evenką ir galvoju, jog senasis Kambageris ramia širdimi gali eiti už-

tarnautam poilsiui — po metų kitų jauniausia atžala užims jo vietą.

Senasis Kambageris dar nebaigė darinėti skerdienos, kai man paaikėjo nesuprantamas mažojo Kolia džiaugsmas. Aš kažkokių reikalų kyštelėjau galvą į jų palapinę ir pamačiau, kaip berniukštis su Anatolijumi puotavo. Sukryžiavę kojas, jie sėdėjo ant ištiestų kailių ir čiulpė smegenis iš tik ką nudurto elnio kaulų. Pamatęs mane, Anatolijus aiškiai sumišo, dėjosi apžiūrinėjęs kaulą, o mažasis Kolia nekrepė jokio dėmesio. Atvirkščiai. Džiūgaudamas jis rodė į kaulą, patenkintas ir gardžiudamasis čepėsėjo lūpomis, siūlė paragauti. Man buvo nesmagu prieš Anatolijų, nes aš mačiau, kaip jis drovisi ir varžosi. Nieko nepasakęs aš išėjau iš palapinės, bet tiesą sakant, paragauti kaulo smegenų man labai rūpėjo. Apie tą patį galvoju ir Pranas, nes mes jau daug buvome girdėję apie šitą savotišką patiekalą. Daug nesidairydami, mes patyliukais nukniaukėme vieną elnio koją ir, nusitempę ją už palapinės, ėmėme smaguriauti...

Rašydamas šias eilutes, aš įsivaizduoju, kaip niaukstosi ir merkiiasi kai kurių skaitytojų veidai. Nereikia, mielieji, raukytis, nereikia. Visų pirma, smegenys — nuostabiai skanus dalykas. Gaila tik, kad smegenų, kaip ir kitų skanėstų gardumas nesiduoda aprašomas ar atpasakojamas, juo labiau, kad jų skonis yra su niekuo nepalyginamas.

Mus besmaguriaujančius ir užtiko Anatolijus. Mes neslėpėme elnio kojos, neapsimetėme, jog mus domina tik forma, o ne turinys. Čiulpėme, krapštėme peiliais elnio kojytę, šyp-

sojomės Anatolijui ir nė negalvojome mesti šitą užsiėmimą.

Vaikinas pastovėjo, pastovėjo, o paskui staiga kažką šūktelėjo evenkiškai ir bematant mes pasijutome apsupti. Naujieji mūsų bėčiuliai žiūrėjo į mus, neslėpdami savo džiaugsmo. Matyt, jiems buvo miela, kad mes įvertiname jų mėgiamą skanėstą.

Senasis Kambageris kažką pasakė Afanasijui, o tasai priitariamai linktelėjo galvą ir abudu pasišalino, palikdami mus besmaguriaujančius. Tačiau po valandėlės Afanasijus sugrįžo ir pakvietė mus sekti paskui jį. Mes nusekėme, neišleisdami iš rankų kaulų. Man rodos, iš šalies žiūrint, tą minutę mes išrodėme gana keistai, tačiau šitai mums rūpėjo kuo mažiausiai. Laužavietėje spragsėjo, linksmi degė maumedžio malkos, o viršum laužo, pamauta ant dviejų iešmų ir perpiauta perpus kepė elnio širdis. Anatolijus paaikšino, jog tai — mūsų garbei, ir ne kiekvienam svečiui tenka paragauti šito patiekalo.

Kai iešmai atsidūrė mūsų rankose, mes pasiūlėme suvalgyti širdį kartu visiems, tačiau jie atsisakinėjo, spyrėsi ir tik po ilgų prašymų, pasitarę tarpusavyje, jie atsipiovė po mažą gabalėlį sultingos mėsos, o likusią sušveitėme mes trise: Pranas, mažasis Kolia ir aš. Ir tuomet, ir dabar, rašydamas šias eilutes, aš galvoju, jog tai buvo puota, kurios simbolinę reikšmę niekas negalės paneigti.

Taiga prie Žemutinės Tunguskos

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE" — TURI GERIAUSIA - GARSINKIS IR TU PASISEKIMA BIZNYJE

ŠVĖSKIM ŠIAS KALĖDAS ARGENTINOJE

Gruodžio 21 dieną iš Miami į Buenos Aires sprausminiu lėktuvu išskrenda didelė lietuvių ekskursija. Kelionė į Argentina ir atgal į Miami kainuos \$395.00. Tiketas galios 90 dienų. Jeigu kas norės Brazilijoje aplankyti Rio de Janeiro, tai turės pridėti dar \$70.00.

Sausio 25 dieną kita lietuvių ekskursija iš Miami išskrenda į Buenos Aires jaunimo kongresą. Kelionė Miami — Buenos Aires ir atgal kainuos tik \$395.00. Keleiviai galės su grupe grįžti į JAV arba pasilikti pas savo pažįstamus bei gimines. Tiketas galioja 90 dienų.

Visi, kurie planuoja pašinaudoti šiomis nupigintomis kelionėmis, prašomi tuojau užsiregistruoti žemiau nurodytoje įstaigoje.

Walter Rask - Rasčiauskas

BEALE - RASK TRAVEL SERVICE

Room 2008 — 67 E. Madison St.

Chicago, Ill. 60603

ALFONSAS NAKAS

SIAUBINGOS IR KITOKIOS DIENOS

J. KAPAČINSKO ATSIMINIMUOSE

Sėdžiu prie tik ką perskaitytos naujos knygos. Juozo Kapačinsko "Siaubingos dienos", antrine antrašte "1944-1950 metų atsiminimai" didelio siaubo nekelią. Ginčyčiau, išvis, pavadinimo tikslumą, nes siaubas — tai mirtino pavojaus nuotaika. Tiesa, autoriaus aprašoma ir keletas tikrai siaubingų momentų: gyvenimo pafrontėje bei bėgimo per Rytprūsius, rušams ant kulnų lipant, o paskui, pietų Vokietijoje, bombų sukeltam pragare. Bet tai tik pirmuosius nepilnus metus. Tos visos siaubingosios dienos sutelpa į pirmąjį knygos trečdajį, iki 95 puslapio, ir tai toli gražu ne kiekviename puslapyje siaubui liepsnojančiam. Nuo pat pirmosios išlaisvinimo dienos prasideda tipingas dypų gyvenimas, kuriame gyvybei pavojų kaip ir nebebuvo, nors daugeliui, ypač gausioms šeimoms, teko pakelti daug vargo.

J. Kapačinskas — ramus, šaltas pasakotojas. Šauktukų ir daugtaškių pas jį labai maža. Net ir didžiausių niekšų jis neplūsta paskutiniaisiais žodžiais, o tik melancholiškai apgaili jų piktadarybes. Aiškiai matyti, kad beveik visur naudotasi asmeniškų dienoraščių, nes vietomis pažymėta ir dienos valanda, ir koks oras kada buvo. Reikia manyti, kad autoriaus dienoraščiuose yra pasilikę ir visa eilė pavardžių. Kažkuris anksčiau recenzentas prasitarė, kad knyga turinti istorinės reikšmės. Taip, turi, nes tiksliai daugiur nurodyta vieta ir laikas. Labai gaila, kad autorius visur vengė, kiek tik galėjo, trečio elemento, istoriškumui būtinio, — pavardžių. Jei jau rašoma KADA, KUR, tai turėtų būti ir KAS. Antai, 112 psl. rašo, kad Weissenburgo lietuviai išrinko naują komitetą ir čia pat išvardija visų išrinktųjų profesijas, bet tik ne pavardes. Aprašydamas Scheinfeldo stovyklos negeroves (232 psl. ir kitur), kur aiškiai susidūria su savųjų, lietuvių, daromom niekšybėm, nesumimi nei sekretoriaus, nei kitų kaltųjų pavardžių. Jie, aišku, gyvena šiame krašte, gal net Čikagoje? Bet ar dėl to vengtina tokių pavardžių nurodyti? Kiekviena beveik stovykla, didelė ar maža, turėjo ir po Scheinfeldo sekretorių, ir po Weissenburgo "demokratišką" pirmininką, ir tužinus visokio plauko tipų — tipelių, savo laukiečiams visai kenkusių, įskaitant ir pačią didžiausią niekšybę — įskundinėjimus skrynių metu.

J. Kapačinsko knyga, patys aprašymai ir nepaprastai vaizdingos nuotraukos, manau, sukelia jausmų, prisiminimų bangą kiekvienam buvusiam dypui, kuris jau nebe vaiko metuose, taigi nebe tėvelių globoje nuo raudonojo maro traukėsi ir paskui sugriautoje Vokietijoje

gyveno. Bet ypatingai stiprius išgyvenimus išsiskiria buvusiems amerikiečių ir ar prancūzų zonos gyventojams. Čia rašančiam, per Virbalį daug anksčiau už J. Kapačinską iš Lietuvos pasitraukusiam ir iki vasario vidurio palyginti ramiai Silezijos - Sudetų pasienyje gyvenusiam, širdis suvirpa su Treuchtlingeno bombardavimu. Autorius nurodo, kad tai buvo 1945. II. 23. Tuo laiku iš Ehrfurto besitraukdamas Boddensee link, pravažiavau pro tris vietas, kaip tik vis diena anksčiau bombarduotas. Pirmoji jų ir buvo Treuchtlingenas. Kai mano traukinys už kilometrą ar dviejų prieš miestelį sustojo, aš, knygos autorium pasikliaujant, vasario 24 dienos rytas. Mums, keleiviams buvo pasakyta imti į rankas savo bagažą ir kelius kilometrus traukti per miestelio griuvėsius iki tos vietos, kur geležinkelis vėl buvo sveikas ir laukė ten traukinys į Niurnbergą. Sudegusių lavonų kvapo, išdraikytų žmogaus kūno dalių, rūkstančių, sujuodusių griuvėsių negaliu pamiršti ir dabar. Keleiviai, nebejausdami užtirpusių nuo nešulių rankų, skubėjome tą mirties zoną perbėgti kuo greičiau. Kai po daugelio valandų kitame traukinyje, vis stojant oro aliarmus paskelbus, bėgant, gulant, keliantis, vėl važiuojant ir vėl stojant, pasiekėme Niurnbergo priemiesčius (jei neklystu — F^orthą?), tai ir vėl kelius kilometrus reikėjo eiti iki kito pakraščio. Niurnbergas — tai jau didmiestis. Reikėjo eiti per neaprepiamas griuvėsių maršas, per išardytus padegamų bombų suraitytus, suvirintus geležinkelio bėgius, per krūvas vagonų dalių, per vežtų prekių balastą, per sudegusių kūnų smarvę. Nepamiršiu Niurnbergą peržygiuojant kilusios baimės, kad gali, štai, užskristi tūkstantis lėktuvų ir pradėti mirties šokį. Nepamenu, kas tą baimę sukėlė, gal kuris isteriškas bendrakeleivis, gal sirenos garsas? Ta paraližuojanti baimė mane kankino iki arti pamišimo. Dar kas: Niurnbergo geležinkelių linijas ir stoties rajoną valė tūkstančiai rusų belaisvių ir jie nebuvo panašūs į žmones, nes išdžiūvę, išbadėję ir slankiojo, tartum pusgyvės giltinės nuplyšusiose uniformose. Pagaliau, trečia tokia pat, tik po bombardavimo, buvo Ulmo stotis. Tačiau čia jau buvau mirtinai išvargęs po kelių nemiegotų naktų ir jokios baimės nebejutau. Kai po valandas trukusių klaidžiojimų atsidarė traukinys, vežančiam į Friedrichshafeną, kritau ant vagono grindų ir iš miego buvau prikeltas konduktoriatas tik visai neboli kelionės galo.

Paskui jau "taikoje" ir "išvauduoti", ar gi ne visi, ypač viengungiai, keliavome su Juozu Kapačinsku po tas pačias stovyklas, po tuos pačius nesuskaito-

mus lagerių lagerius, "ieškodami draugų ir pažįstamų", lankėme karalių piliis ir Alpių zugspitz'us, varstėme mokyklų bei universitetų duris, šokome lenčiųgėlius ir žaidėme krepšinius, būrėmės į ideologines organizacijas, rengėme žiemos bei vasaros stovyklas, spekuliuom cigarečių, šnapsu ir obuoliais, kad turėtume kuo maisto kortelių normas išpirkti, į teatrų vaikščioti, traukiniais važinėti. Ne viską J. Kapačinskas aprašė. Ne visur, pasirodo, jam taip ir sekėsi, kaip daugeliui laimingesnių viengungių. Man nauja ir sunkiai įtikėtina, kad jis taip nesėkmingai ėjo nuo vienos vokiečių technikos mokyklos iki kitos ir neturėjo laimės būti priimtas. Daugeliui gi mūsų sekėsi su vokiečiais taip lengvai, kad buvome priimti iš karto į dvi - tris mokslo įstaigas ir rinkomės, kur pasilikti. Sakau — sunkiai įtikėtina, bet nesakau, kad netikiu, nes J. K. aprašymams negali netikėti.

Pravažiuota autoriaus pro Kressbronną, tarp Lindau ir Friedrichshafeno ir ne nesusapnuota, kad ten kaip rojuje gyveno virš šimto lietuvių, o vasarą stovyklauti atvažiuodavo tai šviesiečiai, tai ateitininkai. Ir vardą buvome davę Schnapsbronn'o. . . Pravažiuota autoriaus pro Ravensburgą, ir tik keliais žodžiais teuzsiminta, kad ten lietuviai gyveno. Dievulėli, Ravensburgas! Mūsų ten buvo tūkstantis, gal du, gal ir daugiau — kas suskaičiuos. Buvę ministrai, generolai, diplomatai, menininkai ir poetai. Ir žali, gyveniti bepradeda jaunuoliai, ir meilei (vertos mergužėlės. Čia Bernardas Brazdžionis jautriai rašė apie Ravensburgo rozes, čia "Čiurlionio" ansamblis sutraukdavo tūkstantinę publiką, čia veikė lietuvių gimnazija ir gimnazistės mylėjo prancūzų karius. Kiek čia būta žiedų, kiek saulės, gerų Raudonojo Kryžiaus pakietėlių, mošto ir savitarpių intriugų! Ak, Ravensburgas, Ravensburgas — gražiausiuose jaunystės metuo-

se! . . . Kas žino, gal ten buvome susitikę su "Siaubingų dienų" autorium, gal jis mane kelio į lietuvių komitetą klausė? O gal susitikomė Hanau, gal Wiesbaden, Wuerzburg, Niurnberge, Muenchene, Tuebingene, Dillingene, Koelne, Hamburg, ar Flensburge prie pat Danijos sienos? Visur, visur teko būti, kur autoriaus klajota ir dar daug kur, kur autorias nebūta. Atvirai kalbant, negyvenau lageriuose karui pasibaigus, bet labai dažnai viename ar kitame nakvodavau ten gyvenančius lankydamas. Žinau ir apie skerdžiamus "oksus" (jaučius) Augsburg stovykloje ir anekdotus, kaip gerai jie buvo paslepiami nuo M. P., net į penktą aukštą laiptais užvedant . . .

Labiausiai J. Kapačinskas yra girtinas už pirmūniškumą, besitokie, ne grynojo literato su fantazija sumaišyti, o žurnalisto, dienraščiais paremti atsiminimai iš dypų gyvenimo pasirodo pirmąjį kartą. Norėčiau, kad J. Kapačinskas kada nors tuos atsiminimus pakartotų, sudėdamas viską, ką tik dienraštyje turi, t. y. pridėdamas visas pavardes ir tuo suteikdamas kitai knygai tikrai istorišką vertę. J. Kapačinsko atsiminimams pasirodžius, reikia manyti, atsiras ir daugiau plunksnų valdančių autorių, kurie surašys visus kruopščiai saugomus anų nepamirgtų 1944 — 1950 metų faktus.

Grįžtant prie pavardžių, dar pastabėlė. Autorius mini tris mirusiuosius: brolių Alfonsą Kapačinską, Jablonskiene ir Šipeli. Du paskutiniai — be krikšto vardu. Kažkaip neįauku skaityti kelias kartus kartojamas pavardes žmonių, kurių laidotuvėse autorius dalyvavo, neturintį krikšto vardo. Tikiu, kad autoriui pasimiršo. Bet reikėjo gi pasiteirauti pas kitus buvusius weissenburgiečius. O jei jau sužinoti nepavyko, tai reikėjo bent pasiaikinti, kad vardai pamiršti.

Ne prie neigiamybių, o prie (Pabaiga iš 8 psl.)

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdrau-
tiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALE APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokėstis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumeje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopu veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

Kaip naktį gerai pailsėti

Netolimos praeities tyrinėjimai rodo, kad svarbu ne tik miego kiekybė, bet ir kokybė. Jūs galite nubusti pavargę, nežiūrind, kad miegojote aštuonias valandas. Prieš metus laiko Čikagos universitete padaryti tyrinėjimai nurodo tuos skirtumus.

Surasta, kad blogai miegančiesiems reikia dukart daugiau laiko užmigti, vidutiniškai 15 minučių, kai tuo tarpu gerai miegantieji užmiega vidutiniškai per septynias minutes. Blogai miegą nakties metu nubunda du kartų dažniau, negu gerai miegantieji. Jie taipgi daugiau vartaliojasi ir dažniau keičia kūno padėtį.

Aiškūs fiziologiniai skirtumai randami pas neramiai ir blogai miegančius. Aukštesnė kūno temperatūra ir greitesnis pulsas rodo, kad blogai miegą fiziologiškai yra arčiau vaikščiojančio padėties. Blogai miegą su aukštesne kūno temperatūra skiriasi ir tuo, kad miegant jų smegenys siunčia skirtingas bangas.

Kiek valandų turime miegoti, kad atsikėlę jaustumės išsimiegoję ir pailsėję?

Tomas Edisonas, pavyzdžiui, kaip rašoma, miegodavo ne daugiau keturių valandų lovoje, bet jis nusausdavo savo įstai goje dienos metu. Napoleonas, kuris girdavosi, kad jam nereikalingas miegas, po nemigo naktų snausdavo balne sedėdamas.

Faktas, kad mes naktį megame aštuonias valandas išsitiesę lovoje, yra turbūt tik paprotys, kuris išsivystė prieš elektros ar žvakių laikus.

Tačiau Dr. Harry I. Johnson, Gyvenimo Prailginimo Fundacijos prezidentas, savo veikale "Vadovas į geresnę sveikatą", pasiremdamas daugelio metų patyrimais, rašė: "Yra tik nedidelis skirtumas dėl bendro miego kiekio kiekvieną dieną. Bet didžioji dauguma — gal but devyni iš dešimties — turi miegoti nakties metu nemažiau aštuonių valandų. Aš šitai esu nustatęs, kaip nesumažinamą minimumą beveik visiems savo pacientams. Daugelyje atvejų esu prirašęs miegoti nemažiau devynių ar dešimties valandų".

"Žinau daugelį asmenų, ypačingai pramonininkų, prekybininkų bei profesionalų, kurie ant savo pečių neša atsakomingo darbo našumą savo garbingoje bendruomenėje, kurie metų metais miega nakties metu tik keturias ar penkias valandas. Bet tik keli iš jų, turbūt, neserga ar nesirgūs dvasiniai ar fiziniai.

Tuo nenorėčiau žaisti ar rizikuoti... daugelis jų, kurie negauna nuolatinių pamiegoti aštuonias valandas, bereikalingai sutrumpina savo gyvenimą".

Kaip galima naktį gerai išsimiegoti? Dažnai žmonės nemiega dėl blogo supratimo apie miegą. Čia paduodami kairurie dėsniams pagal miego žinovą Dr. Nathaniel Kleitman. Jo žodžiais, nors vartaliojiamasis sutrukdo

miegą, bet, jei jis nesivartaliojtu, tai nubūdęs jaustųsi sustingęs kaip lenta. Pralėisto miego negalima vėliau atmiegoti. Nemiegoję bent penkias paras pilnai išsimiega per 10 valandų. Kadangi žmogus miegodamas kelis kartus vartaliojasi, tai nesvarbu kokioje padėtyje ar ant kurio šono jis užmiega. Kai kas per daug geria kavos ir dėlto negali užmigti. Bet tūkstančiai žmonių geria kavą ir miega kaip paršai. Kiti neužmiega vien dėlto, kad jie galvoja, jog kavoje yra kofeino.

Dr. Johnsonas pataria: "Jei jūs prieš einant gulti norite gerti — išgerkite šilto pieno. Tai veikia raminančiai" Taipgi jis pataria pagal galimybę eiti gulti tomis pačiomis valandomis. Reikia daryti bandymus, kuriomis valandomis geriau miegoti.

Pasiruošk miegui ir viską išmesk iš galvos bent valandą prieš einant gulti. Nedaryk mintyse savo darbų ar veiklos apžvalgos. Nesvarstyk neišrištų problemų. Neskaityk avelių, tai panašu į susirūpinimą dėl nemigos.

Reikia žinoti, kad gulint ramiai lovoje bent keletą valandų, nors miegas ir neimtų, yra geriau, negu atsikėlus nuobodžiauti ir sielotis dėl nemigos.

Visi žinovai pripažįsta, jog norint užmigti be pastangų, reikia eiti gulti pailsėjusiam. Dr. Edmundas Jakobsenas, Čikagos poilsio autoritetas, yra išvystęs techniką, kuri gerai veikė ar padėjo milijonams negalinčių miegoti.

"Išsitiesk ant nugaros, visai atpalaiduok strėnas ir raumenis, pradedant veidu ir sprandu. Rankas priglausk prie šonų. Dabar, laikydamas kelius suglaustus, pakelk abi ištiestas kojas aukštyn bent keletą colių. Laikyk jas tiek ilgai, kiek gali. Kai kojas nulesi, pakelk rankas ir jas laikyk".

"Tai yra trumpas ir pažangus poilsis". Labanakt.

M. T-nas

KAS YRA SVASTIKA

Chicago's šiaurinės dalies berniukų teismo (Boys Court) teisėjas Saul Epton dviem per muštynes suimtiems bernams davė praktišką patarimą kaip susipažinti su svastika.

Tiedu bernai yra Gene Kubiak, 19, ir Daniel Kamety, 21 metų amžiaus. Jiedu ant savo švarkų buvo išdažę svastikos ženklus. Teisėjo paklausti, kas tie ženklai ir kam jie švarkuo-

M. ŠILEIKIS

"Siuvėjas"

se išdažyti, bernai aiškinosi nežiną, o išdažę taip sau, "dėl juoko".

"Jei judu mokykloje neišmokote, ką svastika reiškia, gal teismas turės imtis tolimesnio auklėjimo šioje srityje", pasakė teisėjas Epton ir uždavė abiem bernams perskaityti prokuroro Gideon Hauserio, buvusio kaltintojo masinio žudiko Adolfo Eichmano byloje, knygą "Teisingumas Jeruzalėje". Už netvarkingą elgesį teis. Epton nubaudė bernus po \$200, bet pareiškė, kad bausmės bus nuimtos, jei iki spalio 17 dienos jiedu perskaitys miuėtą knygą ir teismui pristatys apie tą knygą savo parašytas recenzijas. "Pinigai šiais laikais nėra labai sunku uždirbti, bet apšvietimas tebėra labai brangus dalykas", pasakė teisėjas, "dėlto aš noriu, kad šiedu vyriukai vėčiau apsišviestų, negu baudas mokėtų".

BĖGIMO REKORDAS

Bėgimo sportininkas rekordiniu laiku perbėgo distanciją, nugalėdamas visus konkurentus. Klausiamas reporterių, kaip jis tatau padarė, bėgikas papasakojo: Pirmiausia esu dėkingas savo treniruotojui, paskui savo tvarkingai vestam gyvenimui, bet už vis labiau vienai vapsvai, kuri bėgant visą laiką mane iš pasakui vijosi!

SIAUBINGOS...

(Atkelta iš 7-to psl.)

autorius stiliaus dorybių priškaitau datų rašymą žodžiais, ne skaitlinėmis. Gaila tik, kad vietomis neišlaikyta ir skaitlinės panaudotos.

Naujienu ir M. Morkūno atliktas spaudos darbas labai geras ir nuostabiai mažai korrektyros klaidų. Na, jeigu pradžioje keliose vietose rugiai rašomi su ilgąja "ū", tai, manau, vis to paties šelmio raidžių rinkėjo, kuris neretai rugius ir dienraščio straipsniams "suilgina". Beje, kur autorius kelius kartus rašo "pavakarij", tai visur turi būti "pavakary" (pav. Pavakary pasiekėme Vokietijos pasienį" — 15 pusl.) Visa tai žinoma, smulkmenos. Su malonumu perskaičiau šituos atsiminimus Naujienu atkarpoje, ir nė kiek nemažiau įdomu buvo skaityti antrą kartą, knygoje. Visiems, kurie anuomet kailį su didesniais ar mažesniais pavojais išnešėme per visus frontus ir miestų bombardavimus, kurie išsilaikėme sunaikintoje Vokietijoje iki emigracijos, ir kurie dabar, viskuo pertekę, šiame krašte gyvename, tokie gyvi atsiminimai yra tikras delikatesas, pasigardžiavimas tolstančia, rūkuosna skęstančia praeimi.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

VALGYKLA NĖRINGA

Lietuviški ir amerikoniški valgiai.

Geras patarnavimas.

TERESĖ KARVELAITIENE - T. J. AGUIAR, Savininkė

Atidaroama 6:30 val. ryto. Sekmadieniais 8:00 val. ryto.

2632 W. 71st St.

Tel. 778-9359